

Aj nesprávne vykurovanie domácností znečisťuje ovzdušie

Mesto Prešov upozorňuje občanov na povinnosti vyplývajúce z nového zákona o ochrane ovzdušia, platného od 1. júla 2023. Nesprávne vykurovanie má totiž veľký vplyv na znečisťovanie ovzdušia. Od 1.7.2023 nadobudol platnosť nový zákon o ochrane ovzdušia a s tým spojené povinnosti aj požiadavky na prevádzku vykurovania na tuhé a kvapalné palivá v domácnostiach. Vykurovacía sezóna sa už začala a mnohí majitelia domov siahajú aj po lacnejších alternatívach na vykurovanie. Kúriť však nie je dovolené čímkoľvek. Pri nesprávnom spôsobe kúrenia sa do ovzdušia dostávajú látky, ktoré poškodzujú naše zdravie. Ako môžeme prispieť k zníženiu množstva znečisťujúcich látok v ovzduší? používať len palivá (palivové drevo, drevené brikety, drevené pelety a uhlie) uvedené výrobcom zariadenia v návode na obsluhu, v zariadeniach na spaľovanie dreva spaľovať len čisté prírodné drevo s vlhkosťou pod 20 %, v kotloch spaľujúcich uhlie používať palivo s požadovanou sírnatosťou, nespáľovať v kotloch a krboch mokré drevo, drevotriesku, OSB dosky, rámy okien, chemicky ošetrované drevo a iný stavebný odpad, nespáľovať komunálny odpad (plienky, plastové fľaše, viacvrstvové obaly od nápojov, fólie, celofarebné letáky a časopisy, textil), dodržiavať správny postup pri rozkurovaní a dodržiavať podmienky pre dokonalé spaľovanie, pravidelne čistiť vykurovacie zariadenie a spalinovody (komín, dymovod), udržiavať vykurovacie zariadenie v dobrom technickom stave. Emisie z vykurovania tuhými palivami sú veľmi vysoké a o to závažnejšie, že sú emitované pomerne blízko zemského povrchu a teda priamo ovplyvňujúce ovzdušie v blízkosti rodinných domov. Čím je nižšia vonkajšia teplota, tým rastie aj množstvo takto tvorených emisií. Veľkým problémom pre negatívny rozptyl znečisťujúcich látok v atmosfére je teplotná inverzia, keď teplota vzduchu s výškou rastie. V takejto inverznej vrstve je vietor obyčajne slabý a všetko, čo je vypustené do vzduchu v inverznej vrstve, nemá šancu dostať sa vyššie, kde by mohlo dôjsť k efektívnemu rozptylu škodlivín. V zime sa v našich oblastiach vyskytujú obdobia, keď teplotná inverzia v údoliach a nížinách pretrváva po celý deň, ba aj niekoľko dní za sebou. Takéto podmienky sú v oblastiach aj v našom meste – oblasť Cemjata, Vydumanec, Za Kalváriou, Šidlovec, Dúbrava, Šalgovík, časť Sídlička II. v rámci rodinnej zástavby, teda všade tam, kde je vysoký podiel vykurovania tuhými palivami. Tieto oblasti preto tradične patria medzi tie s najvyšším počtom výskytu dennej koncentrácie prachových častíc a majú vysoký potenciál výskytu negatívnej smogovej situácie. Preto je potrebné, aby sa na znižovaní emisií v týchto oblastiach podieľali aj samotní obyvatelia. Množstvo vypúšťaných emisií z rodinného domu vykurovaného tuhým palivom možno znížiť používaním dostatočne vysušeného dreva a dodržiavaním správnych postupov pri vykurovaní. Odporúčania k správne vykurovaniu: Osvojte si správny postup rozkurovania. Jeho cieľom je minimalizovať množstvo dymu, získať rýchlejšie dobrý ťah komína a dostať sa na časový interval štandardného prikladania paliva (neprikladať po 5 minútach hrubšie polená), hlavne pri kúrení v krbe alebo v kachľovej peci. Drevo uložiť do ohniska tak, že na hrubšie klátky sa uložia naprieč tenšie polená. Na ne treba uložiť ešte zopár tenších polienok alebo triesok (ideálne z mäkkého dreva) a medzi ne vložiť pevný voskový podpaľovač. Pozor, nevkladať do ohniska viac dreva, ako predpisuje výrobca vykurovacieho zariadenia. Drevo postupne prehára zhora nadol, horí dlhšie, čistejšie a komín má lepší ťah. Prikladanie paliva do ohniska ovplyvňuje spaľovací proces. Pri ručnej obsluhu vykurovacieho zariadenia je nesmierne dôležité poznať interval prikladania paliva, veľkosť dávky paliva a fázu horenia, keď sa má priložiť ďalšia dávka paliva. Veľkosť dávky a interval prikladania určuje výrobca vykurovacieho zariadenia. Vo väčšine prípadov je informácia uvedená v návode na použitie. Treba zdôrazniť, že vo vykurovacích zariadeniach v domácnostiach je zakázané spaľovať odpad! K riešeniu problému znečisťovania ovzdušia vykurovaním domácností na tuhé a kvapalné palivo prispela aj nová legislatíva, ktorá umožňuje kontrolovať tieto spaľovacie zariadenia v domácnostiach. Ak je podozrenie, že sused vo vedľajšom dome nekúri povoleným palivom, môže byť na neho podaný podnet na MsÚ Prešov. Kontroly sa môžu vykonať len na základe prijatých podnetov od občanov. Hoci podnet dostane mesto Prešov, kontrolu bude vykonávať Slovenská inšpekcia životného prostredia alebo iná odborne kvalifikovaná osoba. Podľa podnetu budú kontroly v dome alebo byte, ktoré slúžia na trvalé alebo prechodné bývanie, prebiehať v dvoch fázach: Keď MsÚ Prešov dostane podnet, zašle do 5 dní prevádzkovateľovi spaľovacieho zariadenia písomné varovanie. Dostane v ňom informáciu o podozrení z porušovania zákona a oznámenie, že v prípade ďalšieho porušovania bude u neho vykonaná kontrola. V prípade ďalšieho podnetu už MsÚ Prešov kontaktuje Slovenskú inšpekciu životného prostredia. Túto informáciu dostane aj prevádzkovateľ. V prípade, že nie je možné identifikovať osobu, ktorá je zodpovedná za prevádzku spaľovacieho zariadenia, stáva sa zodpovedným vlastník daného objektu. Na základe podnetu môže kontrolór

vojsť do nehnuteľnosti. Ak je to potrebné, môže požiadať o pomoc Policajný zbor alebo Mestskú políciu. Pokiaľ sa dokáže spaľovanie zakázaných materiálov a palív, pokuta sa môže vyšplhať až do výšky 5000 €. Znečistený vzduch nemusí byť cítiť ani vidieť, to však neznamená, že neškodí ľudskému zdraviu. Jeho dlhodobé vdychovanie je príčinou mnohých, najmä respiračných ochorení. Najohrozenejšími skupinami sú deti a starí ľudia. Znečistené ovzdušie ohrozuje zdravie nás všetkých. Preto by nám nemalo byť ľahostajné, ako budeme kúriť v našich domácnostiach. Text: Ing. Dagmar Vojteková, vedúca Odboru životného prostredia MsÚ Prešov